PRO Boechout & Vremde geeft over de toekomst van de dreef eerlijke antwoorden op moeilijke vragen.

"De Boechoutse dreef is één van de mooiste plekjes in onze gemeente. De dreef is bijna 100 jaar oud en behoort tot het beschermd cultuurhistorisch landschap rond het kasteel van Boechout. Samen willen we dat er op deze plek altijd een mooie dreef groeit en bloeit, voor de nieuwe generaties, voor de volgende 100 jaar. Daar is iedereen het over eens."

Koen T'Sijen,
BURGEMEESTER

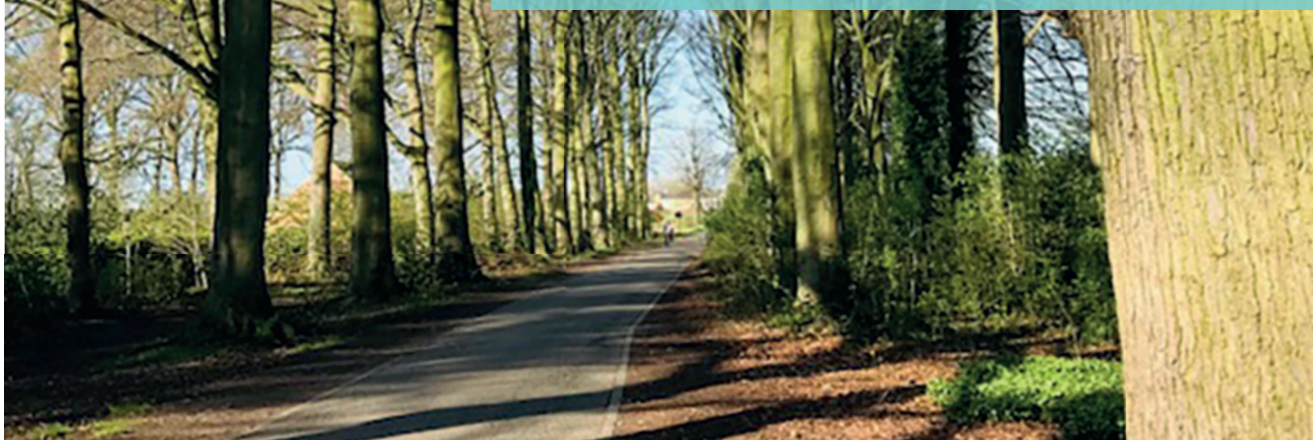

Waarom is er beroering rond de dreef?

Wie al eens in de dreef wandelt, weet dat er al een aantal beuken ontworteld zijn. Hier en daar zie je dat ook. Af en toe vallen er ook zware takken. Tot hier toe vielen er gelukkig nog geen slachtoffers.

Eén van de eigenaars van de dreef, graaf Reynald Moretus, heeft nu een omgevingsvergunning aangevraagd voor het vellen van de bomen in het gedeelte van de Holleweg. Dat is het deel tussen de Vredeborgstraat en de Doornstraat. Hij wil meteen ook een nieuwe dreef aanplanten, met opnieuw een dubbele bomenrij langs beide kanten van de weg.

De andere eigenaar, de familie Reynders, wil de bomen in het gedeelte van de Lintacker, tussen de Boshoek en de Vredeborgstraat, voorlopig niet rooien. Zij wensen hun deel van de dreef beter af te sluiten voor wandelaars om de veiligheid meer te garanderen.

Is de dreef beschermd?

Ja. De dreef wordt gevat door 3 beschermingsbesluiten van de Vlaamse Overheid:

- Domein Hof van Boechout: park.
- Steenen Windmolen: omgeving.
- Hoeve Lintacker: boerenwoning met stal, bakhuis en omgeving.

In deze beschermingsbesluiten wordt beschreven wat in dit landschap verboden en toegelaten is. Zo bepaalt het beschermingsbesluit voor het beschermd cultuurhistorisch landschap 'Domein Hof van Boechout: park' dat het verboden is om de natuurlijke configuraties van het terrein te wijzigen en om de bestaande bomen meer dan normaal te snoeien. Ook het beschermingsbesluit 'Windmolen Steenen Molen met omgeving' geeft aan dat de algemene voorschriften voor de instandhouding en het onderhoud van monumenten en gezichten van toepassing is. Het beschermingsbesluit van 'Hoeve Lintacker: boerenwoning met stal, bakhuis en omgeving' zegt dat het verboden is om de ordening en het uitzicht van de percelen te wijzigen.

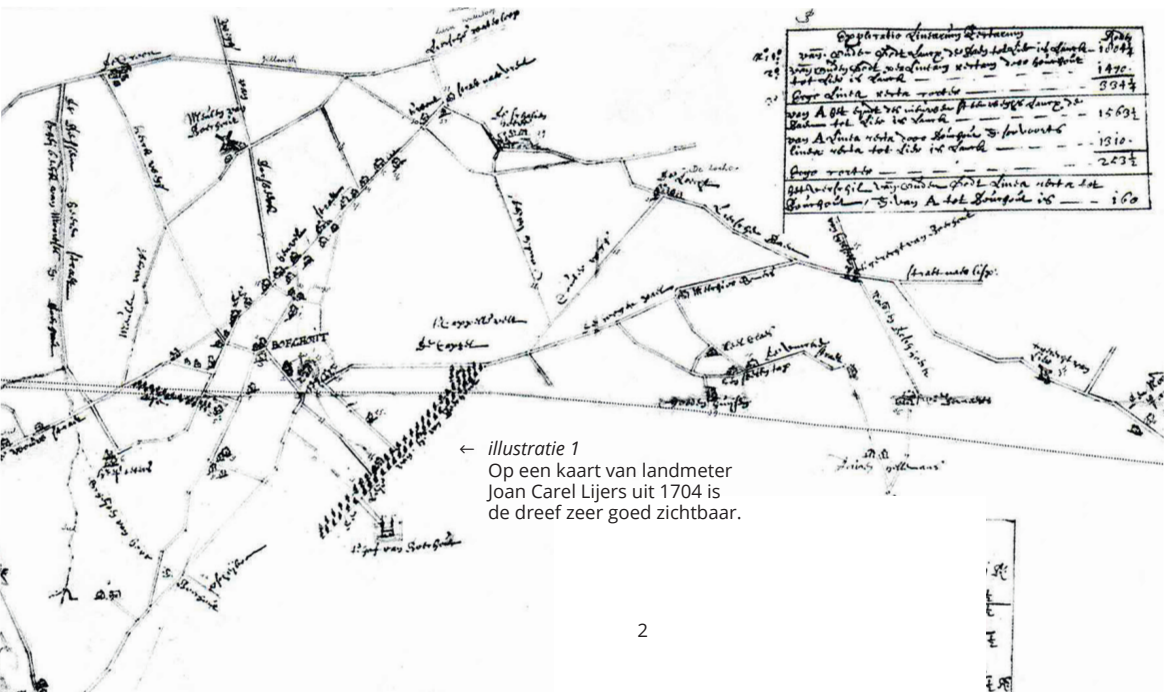

← *illustratie 1*
Op een kaart van landmeter Joan Carel Lijers uit 1704 is de dreef zeer goed zichtbaar.

Hoe oud is de dreef dan wel?

De huidige dreef is vermoedelijk aangeplant in de jaren ’20 van de vorige eeuw. Deze bomen zijn dus ongeveer 100 jaar oud, maar de dreef is er al veel langer. Het is niet de eerste keer in de geschiedenis van de dreef dat ze opnieuw zou worden aangeplant.

Op een kaart uit 1704 *(illustratie 1)* is de dreef zeer goed zichtbaar. Het is een fragment uit het ontwerp van landmeter Joan Carel Lijers voor het nieuwe tracé van de ‘Liersche Baene’. Links in het midden van het fragment staat de dreef aangeduid, die toen nog doorliep tot aan wat nu de Alexander Franckstraat is. Vermoedelijk is deze dreef aangeplant in 1602 en is ze herbeplant in 1725. De dreef staat ook op de Ferrariskaarten uit 1771-1778, toen nog met 2 bomenrijen *(illustratie 2)*.

Op 25 januari 1821 wordt de dreef geciteerd in een besluit van de gemeenteraad over de klassering van de buurtwegen. Eén van deze buurtwegen is:

> *“den weg beginnende in de Kuyp van het dorp (dorpskern Sint-Bavoplein) loopende langst den Conynenberg (Vredeborgstraat) door de **Dreve** (Holleweg) van Mynheer van Colen tot op het scheyden van Hove”*

Op plannen uit de jaren 1830-1840 blijkt dat de dreef zelfs ooit doorliep tot aan de N10 (Provinciesteenweg of de Steenweg van Antwerpen naar Lier).

↑ *illustratie 2*
De dreef staat op de Ferrariskaarten uit 1771-1778, toen nog met 2 bomenrijen

Achter de dreef schuilt ook de rijke geschiedenis van het kasteel van Boechout?

Het kasteel en de omliggende parken en dreven ondergingen in de loop van de tijd talrijke veranderingen. We vatten het kort samen.

Het Hof van Boechout wordt voor het eerst vermeld in 1440 en was eigendom van ridder Hendrik Van Immerseel. In 1583 werd het kasteel vernield tijdens een godsdienstoorlog. François van den Cruyce heeft vermoedelijk een nieuw kasteel gebouwd, genaamd Vredenborgh. Vanaf 1662 tot het einde van het ancien regime was het de verblijfplaats van de heren van Boechout, vandaar de naam Hof van Boechout. In 1662 erfde Geraard van Groesbeeck het kasteel. Hij liet onder meer de voornaamste dreven aanleggen en de grachten rond het kasteel graven. In 1675 werd ridder Carolus Courtois, voorvader van de huidige bewoners, eigenaar van het kasteel. In de 19de eeuw kwam het domein in handen van Jean-Paul Moretus, Charles van Colen de Bouchout en de familie Moretus.

Door het huwelijk van Maria Carolina van Colen en jonker Jan Moretus erfden de huidige eigenaars het kasteel.

Het Hof van Boechout wordt omgeven door grasvelden en percelen eiken-, beuken- en berkenbos en twee met elkaar verbonden vijvers. Het domein wordt aan de noordzijde afgezoomd door de beukendreef, vanwaar een lindendreef vertrekt naar het poortgebouw. Het domein wordt aan de westzijde afgebakend door een dreef van zomereik.

De vraag tot rooien en opnieuw aanplanten van de dreef wordt plots heel concreet?

Sinds 1999 wordt er gewezen op het gevaar van bomen die ontwortelen en vallende takken. Net daarom organiseert de gemeente met alle betrokken partijen al geruime tijd ernstig overleg. Het is dus geen verrassing. De visie van de eigenaars op de toekomst van de dreef wordt al sinds 2015 op verschillende werkvergaderingen met experten besproken. Voor niemand is dit een vanzelfsprekend en eenvoudig dossier.

Is de dreef dan zo ziek?

In 2017 liet de gemeente trekproeven uitvoeren op zes bomen. Het resultaat was dat drie bomen een goede stabiliteit vertoonden, één een verminderde stabiliteit en twee bomen zijn instabiel. In het deel van de Holleweg zijn er al 5 beuken gevallen en een lindeboom. In het deel van de Lintacker zijn er ook al beuken gevallen en één viel er dwars over de rijweg van de Boshoek.

Naast de trekproeven stelden boomdeskundigen in 2015 en 2021 een boomveiligheidsverslag op. Bij nazicht van gevallen bomen bleek ook dat de wortels rot waren. Daardoor zijn ze verzwakt en omgevallen. In mei 2019 laat ook het Agentschap Natuur en Bos van de Vlaamse Overheid aan graaf Moretus weten dat ze het acuut gevaar van de beukendreef onderschrijft.

We kunnen niet zeggen dat alle bomen ziek zijn of dat elke boom een gevaar vormt, maar je kan deze belangrijke signalen ook niet negeren.

Kan een beuk dan geen 200 jaar oud worden?

In een beukenbos kan dat zeker. Bij een moeilijk waterdoorlatende ondergrond of verdichte bodem en een hoge waterstand vormt de beuk echter te veel oppervlakkige wortels. Beuken met vooral oppervlakkige wortels gaan sneller uitdrogen of omwaaien. Droogtestress zorgt er dan weer voor dat er plots takken afbreken, ook bij windstil weer. Ook het ondergronds voedingscomplex van beuken werkt dan minder. Op goed doorlatende bodems bieden diepe wortels meer stabiliteit. Als zieke beuken vallen of er tussenuit worden gehaald, hebben andere beuken rondom ook minder bescherming tegen wind en zonnebrand en verzwakken ze op hun beurt.

Was het asfalteren van de Holleweg niet nefast voor de beuken?

In 1996 heeft de Toeristische Federatie van de Provincie Antwerpen de vraag gesteld om de Holleweg mee te mogen opnemen in een fietsroute en of de gemeente hiervoor verbeteringswerken kon uitvoeren. Uiteindelijk is de Holleweg geasfalteerd in 1999. Ongeacht of de vergunning positief of negatief wordt beoordeeld, deze verharding wordt beter verwijderd en vervangen door een andere, waterdoorlatende en milieuvriendelijke wegenis.

Is de dreef nog wel veilig om er te wandelen?

In elk park of bos kan er natuurlijk een boom of tak vallen. Maar begin 2016 heeft de gemeente voor de dreef een veiligheidsprocedure opgestart die onder meer inhoudt dat het betreden van de dreef wordt afgeraden bij windsnelheden vanaf 70 km/uur. De dreef wordt afgesloten vanaf 90 km/uur. Aan de ingangen staat een verwittiging en de buurtbewoners krijgen automatisch een sms-bericht wanneer er een risico is.

De dreef is sinds 2016 al 14 keer afgesloten. Al 49 keer werd gevraagd om ze te vermijden. De brandweer heeft sinds 2018 ook al zes interventies moeten uitvoeren om omgevallen bomen of zware takken op de openbare weg te verwijderen. Daarnaast hebben ook de eigenaars met privéfirma's reeds bomen en takken laten ruimen.

Hoe moeilijk is het om een beslissing te nemen over het rooien en opnieuw aanplanten van een dreef?

Analyse van het dossier leert dat dit geen gemakkelijke situatie is. Verschillende regelgevingen, decreten en wetten uit verschillende beleidsdomeinen kruisen elkaar. Dat lees je ook in de juridische adviezen. Dat de 2 eigenaars elk hun visie hebben op de toekomst van de dreef, maakt het er niet eenvoudig op. Maar uit gesprekken blijkt dat er respect is voor elkaars visie. Elke visie heeft zijn voor- en nadelen. En de situatie is ook anders in de twee delen van de dreef. De Holleweg is een gemeentelijke, openbare weg die ook toegang geeft tot woningen. De Lintacker is helemaal privaat domein.

Bovendien ligt er ook nog een pijpleiding van de NAVO en is ook de NAVO ondergronds eigenaar tot 1 m diep en tot 5 m aan weerszijden van de pijpleiding. Dat maakt het allemaal zeer complex.

Welke rol speelt de NAVO?

In de dreef ligt een kerosinepijpleiding van de NAVO. Door een aanpassing van de wetgeving na de gasexplosie in Gellingen in 2004 moet er tussen de bomen en de leiding een afstand van 3 meter zijn. Vroeger was 2 meter genoeg. Op 10 juli 2019 werd de exacte ligging van de NAVO-leiding ten opzichte van de bomen opgemeten. De leiding loopt net naast de verharding aan de zijde van het dorp. De bomen werden met een oranje stip gemarkeerd. Uit het veiligheidsverslag blijken 17 beuken en 2 linden te dicht bij de leiding te staan in het deel van de Holleweg, waar de omgevingsvergunning betrekking op heeft. In het deel van de Lintacker gaat het over 6 beuken. De eigenaar is verantwoordelijk voor de kosten wanneer de bomen de leiding beschadigen en er eventueel kerosine vrijkomt. Voor de NAVO moeten deze bomen in principe alvast geveld worden.

Het Koninklijk Besluit van 19 maart 2017 maakt het mogelijk om aan de minister van Energie een afwijking te vragen en toch bomen en struiken toe te staan in de 3 meterzone van de NAVO-leiding. Deze vraag is nog niet gesteld aan de minister, maar is alvast wel belangrijk voor 6 beuken in de Lintacker.

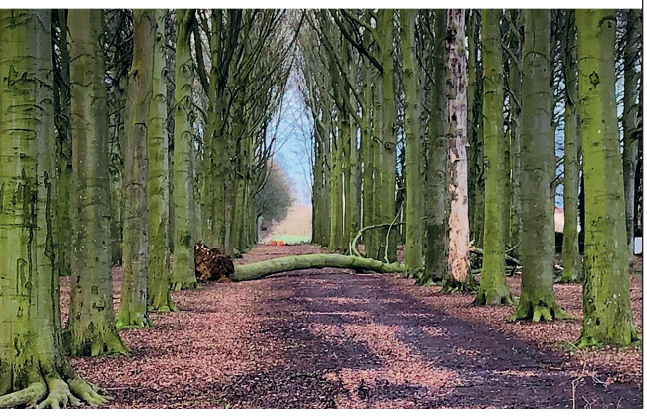

Wie beslist er of de graaf een vergunning krijgt?

Het college van burgemeester en schepenen beslist over de vergunning. Zij moeten de omgevingsvergunning beoordelen en vragen daarover advies aan verschillende experten. Dat advies is héél belangrijk. Experten zoals het Agentschap Natuur en Bos en het Agentschap Onroerend Erfgoed van de Vlaamse Overheid moeten daarbij rekening houden met het natuurdecreet, het bosdecreet en het decreet onroerend erfgoed, op basis van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening. Een hele mond vol om te zeggen dat het gemeentebestuur deze adviezen zeer ernstig neemt en zal volgen.

Kunnen de inwoners van onze gemeente ook hun mening kwijt?

Ja. We hebben er voor gekozen dat de inwoners van onze gemeente zich tijdens een infomoment, op initiatief van de eigenaar, en een openbaar onderzoek kunnen laten horen. De procedure werd reeds toegelicht in het gemeentelijk infoblad #Boechoutbeweegt. Als de gemeente een beslissing heeft genomen is er ook nog steeds beroep mogelijk tegen deze beslissing.

Er is dus door de gemeente nog geen beslissing genomen?

Absoluut niet. En dat kan wettelijk ook niet. In verslagen van werkvergaderingen lees je wel over verschillende scenario's zoals die door de eigenaars geuit zijn. Maar dat blijven scenario's. Het scenario waarbij de ene eigenaar de dreef wil rooien en de andere niet, wordt ook bezorgd aan betrokken adviesinstanties, juristen of experten om hun inzichten daarover te kennen.

Wat is het standpunt van PRO Boechout & Vremde?

PRO maakt deel uit van het bestuur. De burgemeester en schepenen zullen hun volle verantwoordelijkheid nemen, maar pas definitief een standpunt innemen na het openbaar onderzoek én als alle adviezen van alle experten en andere overheidsinstanties, zoals het Agentschap Natuur en Bos en het Agentschap Onroerend Erfgoed, gekend zijn. Het staat buiten kijf dat de adviezen doorslaggevend zullen zijn voor de uiteindelijke beslissing.

PRO maakt wel al een aantal belangrijke kanttekeningen.

1. Als de dreef of een deel van de dreef gerooid wordt, moeten er minstens evenveel en liefst meer bomen aangeplant worden. De nieuwe dreef moet daarbij steeds bestaan uit 4 rijen bomen, een dubbele dreef dus zoals nu.

   Er moet dan ook bijzondere aandacht gaan naar het vergroten van de biodiversiteit, bv. in de keuze van de nieuwe bomen en de onderbeplanting van de dreef. Het biedt bv. een kans om van de dreef een insecten- en bijenvriendelijke habitat te creëren.

2. PRO is ook vragende partij om de historische dreef, die tot aan de Alexander Franckstraat liep, opnieuw aan te planten en zo de verbinding te maken met het speelbos. Op deze manier maken we de dreef langer.

3. Als de dreef of een deel van de dreef niet gerooid wordt, zullen er altijd maatregelen opgelegd worden om de veiligheid van iedereen zo maximaal mogelijk te garanderen. Dat kan bv. door pro-actief meer trekproeven uit te voeren op de beuken. Ook het toepassen van een veteranensnoei, waarbij de kroon van de bomen wordt gereduceerd en de boom nieuw leven kan ontwikkelen, is misschien een mogelijkheid.

4. Ondanks het feit dat de dreef privé-eigendom is, is PRO principieel geen voorstander om de dreef volledig voor het publiek af te sluiten. Hopelijk kunnen, in een goede verstandhouding met de eigenaars en met respect voor de omgeving en de natuur, zoveel mogelijk mensen van deze mooie groene wandelweg blijven genieten.

v.u.: Bruno Doms, Kardinaal Sterckxstraat 49/1, 2530 Boechout

“De dreef vormt samen met het Bessemgebied,
het landschapspark Frijthout, het speelbos, onze parken,
het natuurreservaat van de Molenbeekvallei …
één grote, groene, publieke ruimte.
Dat willen we koesteren én versterken.”